

Sygn. akt II Cz 509/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Sławomir Krajewski

Sędziowie SO Iwona Siuta

SO Marzenna Ernest (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi dłużnika B. S. na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) (...) w sprawie Km 93/09 – postanowienie z dnia 13 sierpnia 2012 r. o oddaleniu wniosków dłużnika B. S. z dnia 20 lutego 2012 r. o umorzenie egzekucji i z dnia 5 czerwca 2012 r. oraz zawiadomienie z dnia 13 sierpnia 2012 r. o wszczęciu egzekucji,

z udziałem wierzyciela Krajowej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w T.

oraz dłużników H. D. i E. D.

na skutek zażalenia dłużnika B. S. na punkt III postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 04 października 2012 r., sygn. akt IX Co 6976/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 509/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 października 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie IX Wydział Egzekucyjny:

I. uchylił postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) J. W. (1) z dnia 13 sierpnia 2012 r. w części dotyczącej wniosku z dnia 5 czerwca 2012 r. o zwrot kwoty 300 zł wpłaconej za wydanie kserokopii dokumentów z akt sprawy;

II. umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 93/09 co do wierzyciela Cukrownie (...) Spółki Akcyjnej w T.;

III. oddalił skargę na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) J. W. (2) z dnia 13 sierpnia 2012 r. o oddaleniu wniosku dłużnika o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na rzecz wierzyciela Krajowej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w T.;

IV. oddalił skargę w pozostałym zakresie;

V. na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. polecił Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...)J. W. (2)w sprawie Km 93/09:

1. dokonanie zwrotu pełnomocnikowi dłużnika B. S. kwoty 300 zł uiszczonej w dniu 17 lutego 2011 r. tytułem opłaty sądowej od wniosku o wydanie kserokopii dokumentów z akt sprawy Km 93/09, wobec oddalenia przez Komornika wniosku dłużnika o wydanie kserokopii na mocy postanowienia z dnia 6 kwietnia 2011r.;
2. rozpoznanie wniosku pełnomocnika dłużnika B. S. z dnia 9 sierpnia 2012 r. o umorzenie postępowania egzekucyjnego;

VI. zasądził od wierzyciela na rzecz dłużnika B. S. kwotę 143 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, iż skarga dłużnika okazała się zasadna jedynie częściowo.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż w niniejszej sprawie nastąpiła zmiana osoby wierzyciela na skutek połączenia dwóch spółek prawa handlowego w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., tj. połączenie nastąpiło przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej - Cukrownie (...) Spółki Akcyjnej w T. na spółkę przejmującą - Krajową Spółkę (...) Spółkę Akcyjną w T.. Sąd dodał, iż okoliczność ta jest bezsporna, wykazana za pomocą dokumentu w postaci odpisu z (...) SA w T.. Sąd I instancji wskazał, iż z chwilą połączenia przestał istnieć dotychczasowy podmiot, będący wierzycielem w sprawie Km 1638/01 tj. Cukrownie (...) Spółka Akcyjna w T., zaś Komornik kontynuował egzekucję na rzecz następcy prawnego wierzyciela na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na rzecz Cukrownie (...) Spółkę Akcyjną w T..

Sąd Rejonowy podkreślił, iż w całości popiera pogląd, że w razie zmiany po stronie wierzyciela (co nastąpiło w niniejszej sprawie) dla kontynuowania egzekucji wcześniej wszczętej konieczne jest uzyskanie klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c.

Według Sądu, skoro pierwotny wierzyciel przestał istnieć z uwagi na połączenie z inną spółką prawa handlowego, utracił zdolność prawną i sądową, wobec czego postępowanie egzekucyjne prowadzone na rzecz tego podmiotu podlega umorzeniu z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c. jako prowadzone na rzecz wierzyciela, który utracił zdolność sądową. Z tej przyczyny Sąd I instancji uznał skargę dłużnika w tym zakresie za uzasadnioną.

Sąd Rejonowy nadmienił, iż następstwo prawne nowego wierzyciela - Krajowej Spółki (...) SA w T. zostało wykazane przez ten podmiot z chwilą zgłoszenia się do niniejszego postępowania egzekucyjnego - tj. w dniu 21 czerwca 2004 r. poprzez przedłożenie odpisu z KRS wierzyciela, jednakże wierzyciel ten nie przedłożył tytułu egzekucyjnego z klauzulą nadaną na jego rzecz w trybie art. 788 § 1 k.p.c., czyniąc to dopiero po wezwaniu przez Komornika - w dniu 21 maja 2012 r.

Sąd I instancji stwierdził, iż obecnie organ egzekucyjny dysponuje wnioskiem wierzyciela (następcy pierwotnego wierzyciela) oraz prawidłowym tytułem egzekucyjnym, a zatem, będąc związanym wnioskiem wierzyciela, ma obowiązek kontynuowania egzekucji. Zdaniem Sądu brak formalny wniosku z dnia 14 czerwca 2004 r., tj. brak prawidłowego tytułu wykonawczego, został obecnie uzupełniony, przy czym wierzyciel nie był wcześniej wzywany przez Komornika do przedłożenia tytułu wykonawczego z klauzulą nadaną na rzecz następcy prawnego, ale prawidłowy tytuł wykonawczy przedłożył po wezwaniu.

W ocenie Sądu Rejonowego, okoliczność, iż brak ten został uzupełniony po upływie kilku lat od zgłoszenia się następcy prawnego pierwotnego wierzyciela, nie ma wpływu na ocenę obecnego stanu postępowania egzekucyjnego, gdyż obecnie ta ułomność postępowania egzekucyjnego została konwalidowana, zatem nie ma mowy o sytuacji wskazanej w powołanym przez pełnomocnika dłużnika orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia (...), gdzie postępowanie egzekucyjne prowadzone było bezprawnie, tzn. prowadzone było na rzecz osoby fizycznej, która nie mogła być wierzycielem z bankowego tytułu egzekucyjnego, będącego tytułem egzekucyjnym w sprawie. Sąd podkreślił iż stan faktyczny niniejszej sprawy jest odmienny, gdyż nie można mówić bowiem obecnie o bezprawności egzekucji skoro organ egzekucyjny dysponuje wnioskiem wierzyciela i prawidłowym tytułem wykonawczym.

Zdaniem Sądu I instancji Komornik prawidłowo zatem oddalił wniosek dłużnika o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na rzecz Krajowej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w T. zaś skarga w tym zakresie została oceniona jako bezzasadna co spowodowało jej oddalenie w tej części.

O kosztach postępowania skargowego Sąd orzekł na podstawie art. 770 k.p.c. oraz art. 98 § 1 § 3 k.p.c. i art. 100 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł dłużnik, który zaskarżył postanowienie w części tj. co do punktu III i wniósł o jego uchylenie w zaskarżonym zakresie i umorzenie postępowania egzekucyjnego pod sygn. KM 93/09 oraz nakazanie zwrotu bezprawnie pobranych kwot podczas bezprawnie toczącej się egzekucji a także o przyznanie dłużnikowi kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji według norm przepisanych, zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużnika kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, jak również o uznanie zażalenia za oczywiście uzasadnione i zaniechanie pobrania opłaty od zażalenia.

Skarżący zarzucił postanowieniu:

1) naruszenie przepisów postępowania, polegające na stwierdzeniu na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. braku podstaw do wydania poleceń Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...)J. W. (2)w sprawie KM 93/09, gdy tymczasem postępowanie egzekucyjne prowadzone jest z rażącym naruszeniem prawa, które może doprowadzić do wyrządzenia szkody dłużnikowi, której naprawienia może domagać się nie tylko do organu egzekucyjnego ale także od Sądu Szczecin - P.i Zachód w S.;

2) naruszenie przepisów postępowania polegające na dalszym prowadzeniu postępowania egzekucyjnego, gdzie brak jest zdolności sądowej i procesowej po stronie pierwotnego wierzyciela Cukrownie (...) SA, a żadne przekształcenia podmiotowe w toku postępowania egzekucyjnego są niedopuszczalne. Nadto nowy wierzyciel nie złożył żadnego oświadczenia, które można by było zakwalifikować jako „wniosek egzekucyjny” zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego.

W uzasadnieniu skarżący stwierdził, iż Sąd I instancji uznał brak prawidłowego tytułu wykonawczego jedynie za brak formalny, którego uzupełnienie konwaliduje dotychczasowe, bezprawne działania. Według skarżącego Komornik swoim bezprawnym działaniem umożliwił nowemu wierzycielowi prowadzenie egzekucji w dotychczasowym kształcie i na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15.10.1999 r., sygn. akt I C 292/98, w sytuacji gdzie jedyną słuszną czynnością winno być umorzenie postępowania. Skarżący dodał, iż dopiero czynność ta umożliwiłaby następcy prawnemu wszczęcie nowej egzekucji przeciwko dłużnikowi B. S. i umożliwienie dłużnikowi zaskarżenia czynności nadania klauzuli wykonalności na rzecz nowego wierzyciela.

Wobec powyższego skarżący uznał, iż wszelkie czynności Komornika dokonane zostały bezprawnie i z rażącym naruszeniem interesu dłużnika. Dodał, iż w niniejszej sprawie jedynym uprawnionym działaniem było niezwłoczne wydanie przez Komornika postanowienia o umorzeniu postępowania, albowiem toczy się ono z wniosku nieuprawnionego podmiotu i brak jest możliwości podstawienia innego wierzyciela. Skarżący nadmienił, iż w linii orzeczniczej przyjętej przez Sąd Najwyższy przyjęto niedopuszczalność przekształceń podmiotowych w postępowaniu egzekucyjnym.

Skarżący nadmienił, iż skoro Komornik swym działaniem narusza podstawowe zasady prowadzenia postępowania egzekucyjnego, to jedynym możliwym środkiem, wobec bezczynności na wezwania i wnioski dłużnika, jest wydanie zarządzeń przez Sąd w ramach sprawowanego nadzoru. Podkreślił przy tym, iż gdy zachodzą podstawy do podjęcia czynności zapewniających należyte wykonanie egzekucji lub usunięcie uchybień, Sąd wydaje komornikowi - a nie tylko „może wydać”, jak stanowi art. 759 § 2 k.p.c. - odpowiednie zarządzenia.

Wobec powyższego skarżący wniósł jak we wstępie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Na wstępie należy zauważyć, iż z odpisu skróconego aktu zgonu, o którego nadesłanie zwrócił się Sąd Rejonowy po tym jak korespondencja z odpisem zażalenia dłużnika B. S. skierowana do dłużnika A. B., powróciła z adnotacją o śmierci adresata, wynika, iż wyżej wymieniony dłużnik zmarł w dniu 13 grudnia 2010 r., a zatem w toku wszczętego i prowadzonego postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 93/09.

Postępowanie egzekucyjne w niniejszej sprawie skierowane zostało do czterech współdłużników solidarnych. Tylko jeden z dłużników złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego w stosunku do następcy prawnego wierzyciela i tylko jeden z nich złożył skargę na czynność Komornika.

Stronami postępowania egzekucyjnego są zawsze wierzyciel i dłużnik. W rozpoznawanej sprawie wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego złożony przez jednego z dłużników może doprowadzić do umorzenia postępowania w całości – także na korzyść dłużników, którzy wniosku tego nie złożyli. W okolicznościach niniejszej sprawy wniosek złożony przez jednego z uczestników zmierzał niejako do „wymuszenia” na komorniku podjęcie działań, które – w ocenie skarżącego – winny zostać podjęte z urzędu. Rozpoznając taki wniosek organ egzekucyjny mógł zatem wydać postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w całości z urzędu i niewątpliwie tego rodzaju rozstrzygnięcie dotykałoby praw wszystkich stron postępowania egzekucyjnego. Powyższe prowadzi do wniosku, iż współdłużnik, który nie zgłosił wniosku o umorzenie jest stroną postępowania ze skargi innego dłużnika na czynność komornika w postaci oddalenia wniosku o umorzenie, jeżeli decyzja o umorzeniu może dotyczyć również tego dłużnika, a tak jest właśnie w niniejszej sprawie.

Z uwagi jednakże na śmierć jednego z dłużników postępowanie egzekucyjne winno zostać częściowo zawieszona w stosunku do tego dłużnika. Sąd Odwoławczy zauważył, iż aktualnie postępowanie egzekucyjne jest zawieszona we wskazanym wyżej zakresie, postanowieniem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 września 2013 r. wydanym w sprawie II Cz 560/13, którym to postanowieniem zmienione zostało postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)J. W. (2)z dnia 31 października 2012 r. w sprawie Km 93/09.

Jednocześnie stwierdzić należy, iż śmierć jednego z dłużników solidarnych nie stoi na przeszkodzie w dalszym prowadzeniu egzekucji w stosunku do pozostałych dłużników. Konsekwentnie przyjąć należy, iż nie było także przeszkód w rozpoznaniu wniosku dłużnika o umorzenie postępowania bez udziału dłużnika A. B., w stosunku do którego postępowanie zostało zawieszona.

Odnosząc się już zarzutów zażalenia wskazać trzeba, iż Sąd Rejonowy trafnie zauważył, że w niniejszej sprawie w toku postępowania egzekucyjnego nastąpiła zmiana osoby wierzyciela na skutek połączenia dwóch spółek prawa handlowego w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej - Cukrownie (...) Spółki Akcyjnej w T. na spółkę przejmującą - Krajową Spółkę (...) Spółkę Akcyjną w T.. Okoliczność ta jest bezsporna, wykazana za pomocą dokumentu w postaci odpisu z (...) SA w T.. Nie ulega zatem wątpliwości, iż z chwilą wpisu połączenia do rejestru utracił byt prawny dotychczasowy podmiot, będący wierzycielem w sprawie Km 1638/01 tj. Cukrownie (...) Spółka Akcyjna w T. (wpis ten wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej), zaś jak wynika z akt sprawy, Komornik prowadzi obecnie egzekucję na rzecz następcy prawnego wierzyciela na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego na jego rzecz.

Sąd II instancji, za Sądem Rejonowym przyjął, iż w razie zmiany po stronie wierzyciela (co nastąpiło w niniejszej sprawie) konieczne jest uzyskanie klauzuli wykonalności w trybie art. 788 § 1 k.p.c. Bezspornym jest, iż następstwo prawne nowego wierzyciela - Krajowej Spółki (...) S.A. w T. zostało wykazane przez ten podmiot z chwilą zgłoszenia się do niniejszego postępowania egzekucyjnego - tj. w dniu 21 czerwca 2004 r. poprzez przedłożenie odpisu z KRS wierzyciela, jednakże wierzyciel ten nie przedłożył tytułu egzekucyjnego z klauzulą nadaną na jego rzecz w trybie art. 788 § 1 k.p.c., czyniąc to dopiero po wezwaniu przez Komornika - w dniu 21 maja 2012 r.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I instancji, iż obecnie organ egzekucyjny dysponuje wnioskiem wierzyciela (następcy pierwotnego wierzyciela) oraz prawidłowym tytułem wykonawczym, a zatem, będąc związanym wnioskiem wierzyciela, ma obowiązek kontynuowania egzekucji.

W ocenie Sądu Odwoławczego, brak formalny wniosku z dnia 14 czerwca 2004 r. oraz z dnia 20 grudnia 2004 r. o rozszerzenie egzekucji w nawiązaniu do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego z dnia 5 października 2001 r. tj. brak prawidłowego tytułu wykonawczego, został obecnie uzupełniony, przy czym wierzyciel nie był wcześniej wzywany przez Komornika do przedłożenia tytułu wykonawczego z klauzulą nadaną na rzecz następcy prawnego, ale prawidłowy tytuł wykonawczy przedłożył po wezwaniu. W pełni prawidłowo Sąd I instancji stwierdził, iż okoliczność, że brak ten został uzupełniony po upływie kilku lat od zgłoszenia się następcy prawnego pierwotnego wierzyciela, nie ma wpływu na ocenę obecnego stanu postępowania egzekucyjnego, gdyż obecnie ta ułomność postępowania egzekucyjnego została konwalidowana. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż aktualnie Komornik dysponuje wnioskiem nowego wierzyciela o prowadzenie egzekucji i tytułem wykonawczym na jego rzecz.

Zdaniem Sądu II instancji Komornik prawidłowo zatem oddalił wniosek dłużnika o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na rzecz Krajowej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w T. wobec czego skarga w tym zakresie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom dłużnika - nie może być mowy o stosowaniu art. 192 pkt 3 k.p.c. Wierzyciel bowiem uzyskał tytuł wykonawczy, a nie wstąpił do postępowania ze skutkiem przewidzianym w tym ostatnim przepisie.

Podkreślenia wymaga, iż zasadniczo poza zakresem kognicji Sądu w niniejszym postępowaniu jest ocena charakteru obecnie toczącego się postępowania tj. czy stanowi ono kontynuację poprzedniego postępowania czy też jest to nowe postępowanie. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż komornik sporządził nowe zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, a zatem aktualnie brak jakichkolwiek przeszkód w prowadzeniu egzekucji na rzecz nowego wierzyciela.

Reasumując należy stwierdzić, iż aktualnie nie zachodzą żadne przesłanki do umorzenia postępowania wskazane w art. 824 k.p.c. czy art. 825 k.p.c. Obecnie egzekucja prowadzona jest na rzecz podmiotu posiadającego zdolność sądową i legitymującego się tytułem wykonawczym na swoją rzecz. Zdolność sądową utracił podmiot – Cukrownie (...) Spółka Akcyjna w T. i co do tego podmiotu postępowanie egzekucyjne zostało umorzone.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(...)

(...)

1. (...)

2. (...)

- (...)

(...),

(...)

(...)

3. (...)

4. (...)